

Curtea Supremă de Justiție

Î N C H E I E R E

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție
Completul de judecată, în componența:

Președinte - Țurcan Anatolie,
Judecători - Daguța Sergiu și Mânăscurtă Igor,

examinând admisibilitatea recursului declarat de avocatul Teleba Vladislav, în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2022, în cauza penală în privința inculpatului

Zabrian Victor xxxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 13.01.2020 - 06.04.2021;
Instanța de apel: 26.05.2021 - 20.12.2022;
Instanța de recurs: 07.04.2023 - 24.04.2024.

Asupra recursului menționat, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Central din 06 aprilie 2021, Zabrian Victor a fost recunoscut condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal, la 3 ani închisoare, fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În temeiul art.90 Cod penal, s-a dispus suspendarea condiționată a executării pedepsei, pentru o perioadă de probațiune de 2 ani.

S-a dispus încasarea, din contul inculpatului, în beneficiul lui Buzîlan Dmitrii a prejudiciului material cauzat prin infrațiune în sumă de 5 043, 22 lei, cheltuielile de judecată - 5 000 lei și prejudiciul moral - 10 000 lei, iar în total suma de 20 043,22 lei, a prejudiciului material în mărime de 500 euro și în beneficiul statului - cheltuielile judiciare în sumă de 640 lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat că, la 23 iunie 2019, aproximativ la ora 11:30, inculpatul Zabrian Victor, fiind posesor al permisului de conducere de categoria „B” cu numărul xxxxxxxxxxxx, conducând automobilul de model „Skoda Ety” cu n.î. xxxxxx xxxxx pe str. Ștefan cel Mare din mun. Soroca, încălcând prevederile art.45 pct. (1) și (2) din Regulamentul circulației rutiere care determină, că conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita

de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase, starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii și situația rutieră, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, precum și prevederile art.40 alin.(1) din Regulamentul circulației rutiere, conform cărora, înaintea virării la stânga sau întoarcerii, conducătorul de vehicul trebuie să se apropie din timp de axa drumului, în cazul circulației cu dublu sens și să cedeze trecerea vehiculelor care vin din sens opus și urmează să se deplaseze înainte sau la dreapta, precum și pietonilor, manifestând neglijență, sub formă de încredere exagerată în sine, nu s-a asigurat în crearea de obstacole mijloacelor de transport care se deplasau din sens opus, virând la stânga, în urma cărui fapt a fost tamponat de motoreta de model „Honda” fără număr de înmatriculare, condusă de către Buzîlan Dmitrii, care se deplasa din sens opus pe str. Ștefan cel Mare din mun. Soroca, în rezultat, ultimului fiindu-i cauzate, conform raportului de expertiză judiciară nr. 201929D0129 din 04.09.2019, leziuni corporale sub formă de fractura fragmentată înfundată a osului parietal stâng, cicatrice a părții pielose a capului, care s-au produs prin acțiunea traumatică cu sau de corpuri dure contondente, posibil în timpul și circumstanțele indicate și se califică ca vătămare corporală gravă periculoasă pentru viață.

Pe baza stării de fapt expuse, prima instanță a reținut în drept că, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal - încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale și a sănătății.

La stabilirea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de prevederile art.art.7, 61, 75, 79, 90 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, din imprudență, a recunoscut parțial vina, anterior nu a fost judecat, se caracterizează pozitiv, are la întreținere doi copii minori, concluzionând că scopul pedepsei poate fi atins prin aplicarea unei pedepse cu închisoarea, fiind însă nerațională dispunerea executării reale a acesteia, cu stabilirea unei perioade de probațiune, precum și nefiind rezonabilă aplicarea pedepsei complementare - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

3. Procurorul a declarat apel, solicitând casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatul să fie condamnat în baza art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal la 4 ani închisoare, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În motivarea apelului a invocat că:

- la individualizarea pedepsei instanța de fond nu a luat în considerație că inculpatul nu a manifestat căința sinceră, precum și comportamentul acestuia la momentul comiterii infracțiunii, la faza de urmărire penală și în instanța de judecată. Atitudinea reală a inculpatului are un caracter formal, recunoașterea vinei având drept scop aplicarea pedepsei mai blânde;

- deși anterior inculpatul nu a fost atras la răspundere penală, comportamentul acestuia în raport cu fapta comisă și cu atitudinea față de partea vătămată, nu lasă loc de o interpretare favorabilă a faptului că suspendarea condiționată a executării pedepsei va atinge efectul scontat;

- circumstanțele excepționale indicate în sentință nu se regăsesc în Hotărârea CSJ nr.8 din 11.11.2013 „Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale”, iar faptul că inculpatul are la întreținere doi copii nu poate fi

considerat drept circumstanță excepțională, fiind un reper de caracterizare;

- nu poate fi considerat drept excepțional nici faptul că mijlocul de transport este folosit de către inculpat pentru întreținerea familiei, în caz de necesitate existând posibilitatea de a apela la serviciile unei persoane terțe;

- în cazul aplicării pedepsei cu închisoarea, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, inculpatul va simți efectul legii penale, având suficient timp de a-și revedea comportamentul și de a păși pe calea corijării;

- instanța de fond neîntemeiat a aplicat în privința inculpatului prevederile art.79 Cod penal.

3.1. Avocatul Gherman Diomid și partea vătămată Buzîlan Dmitrii au declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră, cu aplicarea pedepsei complementare și încasarea suplimentară de la acesta în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material în mărime de 7 000 lei.

În motivarea apelului au indicat că:

- inițial inculpatul nu a recunoscut vina, prin diferite metode încercând să-l facă vinovat de producerea accidentului pe Buzîlan Dmitrii, care urma să suporte toate cheltuielile de tratament, ca ulterior, doar în urma numirii expertizei în comisie și în rezultatul neobținerii rezultatului – a hotărât să recunoască vina, fără a indica circumstanțele accidentului și fără a recunoaște acțiunea civilă;

- acțiunile întreprinse de către inculpat denotă că este de rea-credință și nu merită o pedeapsă mai blândă;

- în urma accidentului partea vătămată nu se poate alimenta normal, deoarece a pierdut cele două proteze dentare și, în rezultat, s-a înrăutățit starea de sănătate, însă, instanța nu a încasat de la inculpat costul protezelor în mărime de 7 000 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2022, apelurile au fost admise, casată parțial sentința în latura pedepsei și a acțiunii civile, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, după cum urmează:

- s-au exclus prevederile art.90 Cod penal, cu aplicarea în privința lui Zabrian Victor a prevederilor art.90¹ alin.(1) Cod penal, potrivit căruia pedeapsa stabilită prin sentința Judecătorei Soroca sediul Central din 06 aprilie 2021 sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani se execută după cum urmează: pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 6 luni urmează a fi executată în penitenciar de tip deschis, începând din 20.12.2022, iar executarea celeilalte părți de 1 an și 6 luni i-a fost suspendată condiționat pe un *termen de probă* de 2 ani;

- s-au exclus prevederile art.79 Cod penal, fiindu-i stabilită lui Zabrian Victor pedeapsa complementară prevăzută de art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport;

- s-au încasat de la inculpat în beneficiul lui Buzîlan Dmitrii cheltuielile suportate în legătură cu procurarea protezelor dentare în sumă de 7 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2 000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a reținut că, apărarea nu este de acord cu pedeapsa stabilită inculpatului și parțial cu soluția asupra acțiunii civile, sentința nefiind contestată sub aspectul încadrării juridice a acțiunilor, urmând să se expună doar în partea individualizării pedepsei și acțiunii civile.

Or, prima instanță corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul

recunoașterii vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal, luând în considerație probele administrate, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, dându-le o apreciere justă, potrivit art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept și ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului în comiterea faptei și calificării acțiunilor acestuia.

Însă, fiind verificată legalitatea pedepsei aplicate inculpatului, a fost constatat că, instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor art.6, 7, 61, 75 Cod penal, sentința urmând a fi casată în partea executării pedepsei cu închisoarea și în partea pedepsei complementare obligatorii.

Inculpatul a comis infracțiunea prevăzută de art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal, care este una gravă și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Instanța de fond a reținut că, inculpatul a comis o infracțiune din imprudență, anterior nu a fost condamnat, se caracterizează pozitiv, până la finalizarea examinării cauzei și-a recunoscut vina și a acceptat parțial, acțiunea civilă.

Deși prima instanță a invocat recunoașterea vinei de către inculpat, se atestă că aceasta este formală, ce nu are la bază căința sinceră în cele comise, din materialele cauzei fiind constatată că în cadrul urmăririi penale și la judecarea cauzei, acesta a pledat nevinovat, considerând că de producerea accidentului rutier este vinovat partea vătămată, aceste împrejurări fiind confirmate și prin faptul că au fost înaintate mai multe cereri de numire a expertizei medico-legale repetate.

Recunoașterea vinei la faza respectivă a procesului a fost determinată de necesitatea aplicării unei pedepse mai blânde, or, la stabilirea pedepsei urmează a se ține cont de caracteristica infractorului după comiterea infracțiunii și atitudinea acestuia față de fapta săvârșită (recunoașterea vinovăției și sincera căință, contribuirea la aflarea adevărului în cauză și la repararea prejudiciului material etc.), acțiuni care în prezenta speță nu s-au realizat.

Totodată, instanța de fond a stabilit, în baza art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal, o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și a decis că, corectarea și reeducarea vinovatului este posibilă fără izolarea lui de societate, fiind dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probațiune de 2 ani.

Instanța de apel, analizând soluția referitor la individualizarea pedepsei aplicate inculpatului atestă că, prima instanță nu a motivat modalitatea de executare a pedepsei, urmând să identifice circumstanțele cauzei și caracteristicile inculpatului care să determine că scopul pedepsei poate fi realizat prin aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, susținând o poziție eronată în această parte.

Raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei, cum ar fi: conduita bună a infractorului, stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului

Suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare depinde de întrunirea cumulativă a mai multor condiții, expres și limitativ prevăzute de lege,

care privesc, pe de o parte, pedeapsa aplicată și natura infracțiunii – condiții obiective, iar pe de altă parte, situația și persoana infractorului – condiții subiective.

În cadrul condițiilor suspendării, persoana inculpatului interesează sub raportul pericolozității sale, decurgând, în primul rând, din faptă și din împrejurările în care aceasta a fost săvârșită, iar în al doilea rând, din persoana infractorului, care trebuie studiată pentru a se putea constata dacă poate fi corectat fără executarea reală a pedepsei.

Prin urmare, luând în considerație caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii, consecințele survenite, circumstanțele legate de personalitatea inculpatului, și anume: atitudinea față de fapta comisă și consecințele survenite, lipsa unei bune conduite față de rezultatul survenit și prejudiciul cauzat părții vătămate, instanța de apel a conchis că, scopul legii penale poate fi atins cu aplicarea unei pedepse prin prisma art.90¹ Cod penal, pentru ca inculpatul, dar și alte persoane, să-și facă concluziile de rigoare, pentru a nu admite pe viitor săvârșirea unor infracțiuni.

Potrivit art.90¹ Cod penal, în cazul în care instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de personalitatea vinovatului, ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute întreaga pedeapsă cu închisoare în penitenciar, aceasta poate dispune suspendarea parțială a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând în hotărâre perioada de executare a pedepsei în închisoare și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă, precum și motivele condamnării cu suspendarea parțială a executării pedepsei. Prima parte a pedepsei se execută în penitenciar, iar restul pedepsei se suspendă. În cazul infracțiunilor grave, partea de pedeapsă ce trebuie executată în penitenciar nu trebuie să fie mai mică decât jumătate din pedeapsa stabilită de instanța de judecată.

Astfel, corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă fără executarea integrală a pedepsei stabilite prin sentință, sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, în temeiul art.90¹ alin.(1) și (2) Cod penal, urmând ca prima parte a pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 1 an și 6 luni, a fi executată în penitenciar de tip deschis, iar executarea celeilalte părți din pedeapsa stabilită pe un termen de 1 an și 6 luni urmând a fi suspendată condiționat pe un termen de 2 ani.

Inclusiv, instanța de fond incorect a aplicat art.79 Cod penal și a înlăturat pedeapsa complementară obligatorie prevăzută la art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal. Or, în conformitate cu prevederile art.79 alin.(1) Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională. Săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională.

Deci, în cauză trebuie să existe împrejurări în care s-a derulat fapta infracțională sau în datele privind personalitatea infractorului așa circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție sau

se consideră ieșite din comun. Împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale.

Potrivit art.78 alin.(2), (5) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa complementară, prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită, poate fi înlăturată. Dacă există circumstanțe atenuante excepționale, pedeapsa poate fi aplicată conform prevederilor art.79 Cod penal.

Însă, argumentele instanței de fond că inculpatul este la prima abatere de la lege, a comis o infracțiune gravă din imprudență, are la întreținere doi copii minori, se caracterizează pozitiv, a recunoscut vina și parțial acțiunea civilă, nu constituie circumstanțe excepționale ce ar permite aplicarea dispozițiilor art.79 Cod penal, fiind împrejurări obișnuite care predomină și caracterizează o persoană, care nu se încadrează în cele excepționale și nu corespund cerințelor de apreciere descrise în art.79 alin.(1) Cod penal și nici nu micșorează gravitatea faptei comise.

Mai mult, a fost înăsprită sancțiunea pentru comiterea infracțiunii de încălcare a regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, și anume, prin substituirea pedepsei complementare sub formă de „privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani” cu pedeapsa complementară „anularea dreptului de a conduce mijloace de transport”.

Deoarece nu au fost identificate careva circumstanțe excepționale, care ar micșora esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, pentru ca vinovatului să nu-i fie aplicată pedeapsa complementară, urmează a exclude aplicare prevederilor art.79 Cod penal, stabilindu-i pedeapsa complementară obligatorie prevăzută de art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În același timp, prima instanță a admis parțial acțiunea civilă înaintată de Buzîlan Dmitrii, fără a se expune asupra respingerii pretenției privind recuperarea cheltuielilor de protezare dentară, sentința urmând a fi casată ca fiind neîntemeiată, inclusiv în această parte.

În conformitate cu art.20 din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngradi accesul la justiție. Conform art.19 alin.(1)-(2) Cod civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel. Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum și profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Conform art.23 alin.(2) Cod de procedură penală, victima unei fapte care constituie componentă de infracțiune este în drept să ceară, în condițiile prezentului cod, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparate prejudiciile morale, fizice și materiale.

Potrivit art.220 Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile se aplică dacă nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări. Hotărârea privind acțiunea civilă

se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept.

În corespundere cu prevederile art.221 alin.(2) Cod de procedură penală, acțiunea civilă se intentează față de inculpat.

Conform art.225 Cod de procedură penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală. La adoptarea sentinței de acuzare, instanța soluționează și acțiunea civilă prin admiterea ei, totală sau parțială, ori prin respingere. Odată cu soluționarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluționeze acțiunea civilă.

Potrivit art.1998 alin.(1) Cod civil, cel ce acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Astfel, până la producerea accidentului rutier, Buzîlan Dmitrii a beneficiat de servicii medicale stomatologice în perioada 17.08.2018 - 24.08.2018, fiindu-i aplicate două proteze dentare elastice, pentru care a achitat suma de 7 000 lei, fapt confirmat prin certificatul nr.1 din 24.01.2020.

Deci, în speță sunt prezente toate condițiile răspunderii civile delictuale ce rezultă din art.1998 Cod civil, și anume, existența prejudiciului material în mărime de 7 000 lei ce constituie cheltuieli suportate în legătură cu procurarea protezelor dentare, existând și legătura de cauzalitate între fapta ilicită comisă de către Zabrian Victor și prejudiciul cauzat părții vătămate, vinovăția inculpatului fiind stabilită prin sentința pronunțată, iar răspunderea civilă delictuală are ca scop repararea integrală a prejudiciului material cauzat.

Referitor la solicitarea privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a cheltuielilor de asistență juridică se atestă că, Buzîlan Dmitrii pe parcursul examinării cauzei în instanța de apel a fost asistat de către avocatul Gherman Diomid, iar suma de 2 000 lei solicitată de partea vătămată este una proporțională, necesară și rezonabilă pentru serviciile avocatului acordate clientului în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, ținând cont de complexitatea și aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depus de avocat, această sumă urmând a fi încasată din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate.

5. Avocatul Teleba Vladislav, în numele inculpatului, invocând temeiurile prevăzute la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel și solicită casarea acesteia, cu menținerea sentinței instanței de fond.

În motivarea recursului menționează că:

- la stabilirea pedepsei pentru infracțiunea comisă prevăzută de art.264 alin.(3) lit. a) Cod penal, instanța de judecată prin prisma materialului caracterizant al inculpatului, precum și conducându-se de prevederile art.7, 61, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului;

- în argumentarea pedepsei aplicate, instanța de judecată a stabilit că, inculpatul a comis o infracțiune gravă, din imprudență, se caracterizează pozitiv, anterior nu a fost judecat, iar la finele examinării cauzei a recunoscut vinovăția și a acceptat parțial, acțiunea civilă înaintată;

- instanța de fond a considerat, că scopul pedepsei poate fi atins prin aplicarea față de inculpat a pedepsei cu închisoare pe termen de 3 ani și, deoarece acesta este

la prima sa abatere, a comis infracțiunea din imprudență, a recunoscut vina și parțial acțiunea civilă înaintată, nu este rațională dispunerea executării reale a pedepsei aplicate, stabilindu-i un termen de probațiune de 2 ani;

- referitor la pedeapsa complementară, instanța de fond a indicat că potrivit art.79 alin.(1) Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie;

- instanța de judecată a constatat că, inculpatul este la prima abatere de la lege, săvârșind din imprudență o infracțiune gravă, are la întreținere doi copii minori, se caracterizează pozitiv, a recunoscut vina și a recunoscut parțial acțiunea civilă înaintată, considerând ca fiind nerezonabilă aplicarea în privința acestuia a pedepsei complementare - anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, având în vedere gravitatea acesteia pentru o persoană care întreține doi copii minori;

- potrivit recipisei scrise de partea vătămată personal, acesta nu are nicio pretenție față de inculpat;

- instanța de apel la emiterea deciziei, a admis o eroare gravă de fapt, prin negarea totală a comportamentului pozitiv din partea inculpatului, ce a dus la emiterea unei soluții contradictorii circumstanțelor cauzei.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință asupra recursului declarat, menționând că pedeapsa aplicată inculpatului este echitabilă, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

7. Examinând admisibilitatea recursului, în raport cu materialele cauzei, completul de judecată concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil.

Potrivit art. XI alin.(3) al Legii nr.246 din 31.07.2023, în vigoare din 01 septembrie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei Legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în baza materialelor din dosar, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Reieșind din conținutul recursului declarat, completul de judecată reține că, titularul critică decizia instanței de apel, invocând temeiurile de casare stipulate la art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, în esență, nefiind de acord cu aplicarea pedepsei cu închisoarea și a pedepsei complementare, optând pentru menținerea sentinței instanței de fond prin care în privința inculpatului au fost aplicate prevederile art.art.79, 90 Cod penal, fiind incident temeiul de casare prevăzut la art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, completul de judecată conchide că, acestea sunt neîntemeiate, or, la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de apel a respectat prevederile legale, adoptând o soluție corectă și întemeiată.

În acest context, instanța de recurs menționează că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Potrivit art.75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Conform prevederilor art.61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Respectiv, este prerogativa instanței de judecată să aprecieze dacă scopul pedepsei poate fi atins, cu sau fără executarea efectivă a acesteia. În formarea acestei convingeri, instanța de judecată urmează să țină cont de totalitatea condițiilor expres prevăzute de Lege, ceea ce la caz s-a realizat.

După cum rezultă din recurs, apărarea solicită menținerea sentinței instanței de fond, prin care, în temeiul art.art.79, 90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare aplicată inculpatului a fost suspendată condiționat pentru o perioadă de probațiune, fără anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Completul de judecată constată că, în prezenta cauză penală instanța de apel în mod corect a individualizat pedeapsa aplicată inculpatului, fiind respectate principiile legalității, echității și proporționalității a pedepsei stabilite, iar argumentele recurentului nu sunt întemeiate.

Deci, instanța de apel la stabilirea pedepsei, a acordat deplină eficiență prevederilor art.art.7, 16, 61, 75, 90¹ Cod penal, a ținut cont de împrejurările comiterii infracțiunii, de comportamentul inculpatului până și după săvârșirea faptei, luând în considerație și faptul că acesta a comis din imprudență o infracțiune gravă, a recunoscut vina în comiterea infracțiunii incriminate și acțiunea civilă înaintată, nu are antecedente penale, nefiind anterior judecat, se caracterizează pozitiv, are la întreținere doi copii minori, or, împrejurările stabilite justifică excluderea

prevederilor art.art.79, 90 Cod penal și dispunerea suspendării parțiale a executării pedepsei cu închisoarea, în temeiul art.90¹ Cod penal.

Pe de altă parte, se atestă că, raționamentul de aplicare a prevederilor art.90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea în cursul procesului.

În acest context, instanța de recurs respinge ca fiind neîntemeiată solicitarea apărării privind menținerea sentinței prin care a fost suspendată condiționat executarea pedepsei cu închisoare aplicată inculpatului, or, pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite.

De asemenea, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, cât și de alte persoane.

În contextul celor expuse, completul de judecată conchide că, pentru a convinge inculpatul în necesitatea respectării ordinii de drept și a normelor morale, este oportună izolarea lui de societate, urmând să execute parțial pedeapsa aplicată.

Pe lângă aceasta, completul de judecată apreciază ca fiind întemeiată soluția instanței de apel în partea aplicării în privința inculpatului a pedepsei complementare – anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, aceasta fiind în coroborare cu următoarele împrejurări.

Potrivit art.79 alin.(1) Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, instanța de judecată **poate să nu aplice** pedeapsa complementară obligatorie.

Totodată, din prevederile art.79 Cod penal, se înțelege că trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului. Împrejurările din speță sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale. Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului - grad de invaliditate - I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 11.11.2013, nr.8 - Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, pct. 10 și 11).

Prin urmare, circumstanțele menționate de instanța de fond la neaplicarea pedepsei complementare, fiind aceleași care au stat la baza aplicării art.90 Cod penal, precum și invocate de recurent, nu sunt de natura celor excepționale și nu cad sub incidența prevederilor art.79 alin.(1) Cod penal.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată

inculpatului de către instanța de apel în corespundere cu prevederile legale

Mai mult, se reține că, pentru motivele invocate în recursul de pe rol, se regăsesc argumente plauzibile în decizia instanței de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (pct.4. din decizie), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei.

Analizând textul deciziei atacate, în raport cu motivele invocate de recurent, completul de judecată atestă că, instanța de apel s-a expus argumentat și motivat asupra soluției din decizie, iar instanța de recurs ordinar, în virtutea corectitudinii acestei motivări, pentru a evita repetări inutile, o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct.37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art.6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că, instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, inculpatului fiindu-i aplicată o pedeapsă individualizată conform prevederilor legale.

În consecință, raportând situația reținută în cauză la prevederile art.432 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate, prin urmare, impunându-se soluția de a dispune inadmisibilitatea recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Inadmisibilitatea recursului declarat de avocatul Teleba Vladislav, în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 decembrie 2022, în cauza penală în privința inculpatului *Zabrian Victor xxxxxx*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Țurcan Anatolie

Judecători

Daguța Sergiu

Mânăscurtă Igor